

Проф. др Дарко Танасковић: „Света Софија ће увек остати света“

Поводом поновне промене хришћанског верског идентитета и намене Велике Цркве Свете Софије Премудрости Божије у Цариграду – мајке цркве свих наших цркава, једне од најзначајнијих хришћанских светиња на свету, за Радио „Слово љубве“ проф. др Дарко Танасковић је рекао: „Мења се однос према прошлости, мења се њено тумачење, али прошлост не може да се измени.

Оваква врста историјског ревизионизма није присутна само у овом конкретном случају у вези са поновним претварањем Аја Софије у џамију већ је она иначе манир у нашем времену где поједини људи, који привремено врше власт, опседнути тим хибрисом моћи сматрају да осионо могу мењати историју. Не могу они да промене историју, али могу нанети велику штету односима међу људима и припадницима појединих вероисповести, у шта се можемо уверити не само у случају Свете Софије. Међутим, Света Софија ће остати света и у том смислу се ништа не може променити. Не може се променити ни историја која је протекла од 1453. године до данас. Међутим,

може се нанети велика штета међу припадницима великих религија – хришћанства и ислама. Али, та одлука је упозоравајућа и онда, парадоксално, и корисна – зато што би се морало десити нешто на хришћанској страни и на страни свих оних људи који мисле другачије, пронаћи механизам делотворног утицаја на токове светских односа. Вероватно ће бити још реаговања, али би се морало и акционо оспособити хришћанство за деловање које би имало некаквог деловања осим само реторичког и симболичког”.

На питање како би ова промена могла посебно да се одрази на наше културно наслеђе на територији Косова и Метохије, проф. др Дарко Танасковић је поручио: „Ова промена се не може непосредно одразити на нас. Опомена свакако јесте зато што је на делу један начин резоновања и тумачења међународних обавеза, у овом случају конкретно – конвенција Унеска о заштити светског културног и природног наслеђа, где се сматра да држава, на чијој се територији налази неки културни или духовни споменик, има веома велика права у погледу понашања према том добру, а у конкретном случају може да буде и промена статуса. То је, наравно, потенцијално опасно зато што може охрабрити оне који у погледу односа према нашем духовном и културном наслеђу, пре свега, на Косову и Метохији, где су чак четири наша значајна добра на листи светске баштине која је угрожена и у опасности. Посебно може да охрабри одсуство реакција које би биле делотворне. У претпостављеном случају, за који се надамо да се неће догодити, да тзв. држава Косово постане чланица Унеска, онда би сви културни споменици који се налазе на територији те назови државе, били у њеној надлежности, што не значи да би јој припадали у имовинско-правном смислу, као што се то мисли – мада желе и то да остваре кроз свој закон који су припремили, али он још није ушао у скуштинску процедуру. Не би могло да припада тзв. Косову у неком културно-историјском смислу већ у смислу газдовања административно-правних надлежности институција у Приштини. Самим тим, није тешко замислити шта би они све покушали да ураде како би то културно наслеђе расрбили и везали за неки непостојећи културни идентитет тзв. Косова као државе“, рекао је проф. др Дарко Танасковић и предложио: „Треба се залагати на међународном плану да се прво политички реши проблем Косова и Метохије зато што су наши споменици у тој светој колевци српске духовности и државности – таоци политике. С друге стране, у оквиру данашњих координата, потребно је залагати се нарочито у оквиру Унеска да тзв. Косово не постане чланица ове организације. Треба се такође користити свим институционалним и ванинституционалним механизмима, при чему под ванинституционалним подразумевам разне групе, невладине организације и слично, као и научна друштва и академије, кроз које треба афирмисати

истину о природи нашег културног наслеђа на Косову и Метохији. Оно што је, на крају, апсолутно најважније – то је да на овом питању ми у Србији делујемо саборно, у најпотпунијем смислу, што нам иначе баш није својствено. Мислим да смо великим делом успели да спречимо пријем тзв. Косова у Унеско 2015. године, управо зато што смо тада деловали заиста саборно на читавом нивоу наше српске нације“.

Проф др Дарко Танасковић је закључио: “Поверење у међународне организације је једна врло релативна ствар. У неком идеалном смислу наравно да не можемо сувише да очекујемо од међународних организација, у овом конкретном случају – од Унеска, а са друге стране, морамо остваривати сарадњу са том специјализованом агенцијом Уједињених Нација за образовање, науку и културу, и од ње морамо очекивати да учини све што је у могућности просто зато што других механизма нема. Дакле, то су вам некакве врсте маказа. А зашто се не може од Унеска очекивати много више? Зато што то није некакав ентитет који би сам доносио одлуке и који би имао неки свој субјективитет ван воље држава чланица, којих има 195. И веома је карактеристично да се званичници Унеска врло опрезно изражавају када се изјашњавају о неком спорном питању јер су они само високи функционери који спроводе утврђену вољу чланица. До те воље чланица се долази веома тешко. Механизам је гломазан, одлучује се у више фаза и све је то натопљено политиком. Онда је јако тешко доћи у ситуацију да се може реаговати брзо, ефикасно и у складу са начелима Унеска, па чак и са Конвенцијом Унеска. Закључак је да морамо сарађивати са оваквим институцијама и деловати у оквиру тих организација, чинити највише што је могуће да би се заштитило наше културно наслеђе, конкретно – на Косову и Метохији, а и уопште. Али, не можемо очекивати сувише. То је просто, реално тако са овом организацијом јер не постоји Унеско, понављам, како један ентитет који има своју вољу и који је акционо способан да непосредно делује без обзира на то о чему је реч.

Међународна заједница ће по питању промене статуса Аја Софије на неки начин реаговати у одређеним својим сегментима. Ово је питање за људе који нису изгубили свест о значају светских духовних вредности.

Дошло је до једног трагичног раскида између иначе дубински и есенцијално повезане физике и метафизике, условно речено. Чим се изгубила логосна пуноћа бића сасвим је јасно да, поготово у сфери политике, неће бити веома много интересовања, па чак ни спремности да се реагује на овакву провокацију, на подстицај који дубоко дира оне код којих је још увек та духовна димензија бића присутна. Ту не верујем да можемо много очекивати, али то је већ проблем читавог света на једном вишем плану, а ово је само у

неку руку – његов тежак симптом”, рекао је за Радио “Слово љубве” проф др Дарко Танасковић.

Извор: Радио “Слово љубве”

Фото: слика екрана

— slovoljubve.com